

Autor: Léon Degrelle

„Vy jste Hitlera znal, jaký vlastně byl?“ Od roku 1945 jsem tuto otázku dostal tisíckrát – a žádná obtížnější snad ani neexistuje.

O 2. světové válce a její ústřední postavě bylo napsáno přibližně dvě stě tisíc knih. Podařilo se však některé z nich objevit skutečného Hitlera? „Záhada jménem Hitler se naprosto vymyká lidskému chápání,“ napsal kdysi německý levicový časopis *Die Zeit*.

Jedinečný umělecký génius Salvador Dalí se tuto záhadu pokusil osvětlit v jednom ze svých asi nejdramatičtějších děl. Mocné horské scenérie takřka úplně vyplňují plátno a ponechávají tak jen pár metrů světlého mořského pobřeží posetého miniaturními lidskými postavami: poslední svědek umírajícího míru. Z větve mrtvého stromu visí obrovské telefonní sluchátko ronící krvavé slzy; obraz doplňují tu a onde rozeseť deštníky a netopýři, očividně neblahé symboly téhož. Jak to vyjádřil sám Dalí: „Chamberlainův deštník je na obraze vyveden ve zlověstném světle, jak jasně ukazuje netopýr. Když jsem jej maloval, působilo to na mě jako nesmírně hrůzné zjištění.“

Pokračoval: „Obraz jsem pociťoval jako hluboce prorocký, musím se však přiznat, že ani já

dosud tajenku jménem Hitler nevyřešil. Zaujal mě hlavně jako objekt mých šílených vizí a proto, že jsem v něm viděl člověk s jedinečnou schopností obrátit věci úplně naruby.“

Salvador Dalí - The Enigma of Hitler

Jaká lekce z pokory pro všechny ty vřeštící kritiky, kteří od roku 1945 přispěchali s tisíci svých „definitivních“ knih, povětšinou opovržlivých, o muži, jenž introspektivního Dalího znepokojoval natolik, že ani po 40 letech nepřestal v přítomnosti svého vlastního snového obrazu pociťovat hrůznou nejistotu. Kdo se s výjimkou Dalího pokusil přijít s objektivním portrétem tohoto mimořádného muže, jehož Dalí nazval nejvýbušnější postavou lidských dějin?

Jako Pavlovův zvonek

Hory knih o Hitlerovi, které vycházejí ze slepé nenávisti a nevědomosti, nijak smysluplně nepopisují ani nevysvětlují nejmocnějšího člověka, jakého kdy svět viděl. Ptám se, zda a jak tyto tisíce nesourodých Hitlerových portrétů vůbec v něčem připomínají muže, jehož jsem znával? Hitlera, který seděl vedle mě, stál, mluvil a poslouchal. Už skoro ani není možné vysvětlit lidem, krmeným po celá desetiletí fantastickými historkami, že to co četli nebo

slyšeli v televizi, jednoduše nemá s pravdou nic společného.

Většina lidí přijala jako skutečnost tisíckrát zopakovanou báchorku, přestože Hitlera nikdy neviděli, nemluvili s ním, ani ho na vlastní neslyšeli řečnit. Už jen samotné jméno Hitler tak okamžitě vyvolává obrazy šklebícího se zla, zřídlo všech negativních lidských emocí. Stejně jako Pavlovův zvonek má každá zmínka o Hitlerovi v naší mysli utlumit cit pro skutečnost a pravdu. Časem si však dějiny budou žádat mnohem víc než tyto primitivní odsudky.

Zvláštní přitažlivost

Mám Hitlera neustále před očima: jako muže míru v roce 1936, a jako vojevůdce v roce 1944. Není možné být osobním svědkem života natolik výjimečného člověka, aniž by to na vás navždy nezanechalo stopy. Sotva uplyne den, abych si nevzpomněl na Hitlera, ne jako dávno mrtvého člověka, ale jako muže plného života: jak přechází po své kanceláři, sedá si do křesla a pohrabáčem štouchá do hořících polen v krbu.

Každý si na něm jako první všimnul jeho knírku. Tisíckrát mu radili, aby si jej oholil, ale on vždy odmítal: lidé prý už na něj byli takto zvyklí.

Nebyl nijak vysoký – o nic víc než Napoleon nebo Alexandr Veliký.

Mnozí nazvali jeho hluboké modré oči uhrančivými, mně však takové nepřišly, ani jsem z jeho rukou necítil elektrický náboj, jak někteří lidé tvrdili. Stisknul jsem mu ruku mnohokrát a nikdy do mě neudeřil jeho blesk.

Jeho obličej vyjadřoval emoce či nezájem v závislosti na momentálním rozpoložení. Někdy působil bezmála otupěle – beze slova pohyboval čelistmi, jakoby někde v daleké prázdnotě drtil neviditelnou překážku na kousíčky. A z toho náhle ožil a přednesl výhradně vašemu sluchu určenou řeč stejně, jako by mluvil před statisícovými davy na berlínském letišti Templehof. V té chvíli byl jako proměněný. Dokonce i jeho jinak matná pokožka jako by se rozzářila. V takových okamžicích Hitler nepochybně vládl jistou nevysvětlitelnou přitažlivou silou, jakoby v něm proudila nějaká vyšší síla.

Výjimečná energie

Léon Degrelle — belgický rexistický vůdce, důstojník SS, vyznamenaný bojovník z východní fronty. Z prvních osmi stovek valonských dobrovolníků, kteří se z Belgie vydali bojovat v řadách vojsk Osy na tažení proti Sovětskému svazu a stalinistickému marxismu, válku přežili jen tři. Jedním z nich byl i Degrelle, který zemřel roku 1994 ve španělském exilu.

Kdykoliv mohla jeho slova působit přehnaně vážně, rychle je vyvážil něčím odlehčeným. Dokonale vládl slovními obrazy i pregnantními obraty. V mžiku oka přišel se slovním obrazem, který vám vykouzlil úsměv na tváři nebo s neočekávaným a odzbrojujícím srovnáním. Dokázal být ve svých soudech tvrdý a dokonce neoblomný – a přesto takřka současně překvapivě smířlivý, citlivý a vřelý.

Po válce Hitlera obvinili z každé krutosti, jeho povaha však byla veškeré krutosti prostá. Miloval děti a bylo tak pro něj naprosto přirozené nechat zastavit auto a rozdělit se o své jídlo s mladými cyklisty, kteří jeli zrovna kolem. Jednou daroval svůj plášť chudákovi, který sirazil cestu lijákem. O půlnoci přerušoval práci, aby připravil žrádlo svému vlčákovi Blondimu.

Nedokázal pozřít maso, protože by to znamenalo smrt jiného živého tvora. Odmítal, aby byl kvůli jeho nasycení obětován byt jen králík nebo pstruh. Na svém jídelním stole tedy dovozoval jen vejce, protože to znamenalo, že slepice nebyla zabita na maso.

Jeho stravovací návyky mě nikdy nepřestávaly udivovat. Jak mohl někdo s tak náročným programem, kdo se účastnil desítek tisíc vyčerpávajících veřejných shromáždění, z nichž se vracíval zbrocený potem o jedno nebo i dvě kila lehčí; kdo spal jen tři nebo čtyři hodiny denně; kdo v letech 1940-1945 nesl na svých ramenou tíhu celého světa a vládl 380 milionům Evropanů – jak mohl takový člověk fyzicky přežívat na jednom vařeném vejci, pár rajčatech, dvou nebo třech palačinkách a talíři těstovin? On ale dokonce přibral!

Pil jenom vodu. Nekouřil, ani kouření nedovoľoval ve své přítomnosti. Jednu nebo dvě hodiny po půlnoci ještě nerušeně mluvil u krbu, živě a často zábavně. Nikdy na sobě nedával znát žádné známky únavy. Jeho hosté mohli být vyčerpaní na smrt, ale Hitler nikdy.

S oblibou ho líčí jako unaveného starce – nic by však nemohlo být pravdě vzdálenější. V září 1944, kdy byl podle všech zpráv silně roztřesený, jsem s ním strávil celý týden. Jeho fyzická i psychická kondice však byly i tehdy výjimečné. Pokus o atentát z 20. července mu dokonce jakoby vlil do žil novou energii. Ve svém pokoji popíjel čaj s takovým klidem, jako by ještě před válkou seděl ve svém bytě v budově kancléřství nebo se kochal výhledem na zasněženou krajinu a jasnou oblohu ze svého arkýřového okna v Berchtesgadenu.

Železná sebekázeň

Na samém sklonku života ho samozřejmě tato tíha fyzicky zkrušila, jeho mysl si však uchovala naprosto nezkalenou bystrost. Svědčí o tom ostatně i jeho s nevídanou rozvahou a v předvečer smrti – ve tři hodiny v noci na 29. dubna 1945 – nadiktovaná závěť, přetrvávající svědectví. Napoleon se ve Fontainebleau v okamžicích před svou abdikací nevyhnul momentům paniky. Hitler však v tichosti prostě potřásl rukou svým společníkům, posnídal jako každý den a poté se vydal na smrt – jako by se jen šel projít. Kdy v dějinách dospěla takto ohromná tragédie ke svému závěrečnému dějství s takovou železnou sebekázní?

Hitlerovou nejvýraznější vlastností však vždy byla jeho prostota. I ty nesložitější problémy dokázal ve své hlavě rozložit na několik málo základních principů. Jeho činy směřovaly

k myšlenkám a rozhodnutím, jež dokázal pochopit každý. Dělník z Essenu, venkovský rolník, průmyslník z Porúří i univerzitní profesor – ti všichni snadno dokázali sledovat cesty, kudy se jeho myšlení ubíralo. Díky této srozumitelnosti jeho myšlení činilo všechno bezmála samozřejmým.

Jeho chování a způsob života se nezměnily, ani když se stal vládcem Německa. Oblékal se a žil skromně. V raných mnichovských dnech neutratil obvykle za jídlo víc než marku denně. Nikdy nevydával peníze na osobní útraty. Za svých 13 let ve funkci kancléře u sebe nikdy nenosil peněženku nebo vlastní peníze.

Intelektuální zvědavost

Hitler byl samouk, což se nijak nesnažil zakrývat. Občas ho dopalovala domýšlivost intelektuálů s jejich nablýskanými idejemi. Své poznání nabyl selektivním a usilovným studiem, věděl však víc než tisíce diplomy se zaklínajících akademiků.

Nepoznal jsem nikoho, kdo by četl tolik jako Hitler. Normálně přečetl každý den jednu knihu, když začal závěrem a rejstříkem, aby zjistil, jestli ho kniha bude zajímat. Dokázal brilantně vystihnout podstatu každé knížky a následně si ji uložit do své počítači podobné paměti. I za války jsem ho slyšel s bezchybnou precizností mluvit o velice složité vědecké literatuře.

Jeho intelektuální zvědavost neznala hranic. Byl obeznámen s dílem nejrozmanitějších autorů a nic pro něj nebylo svou složitostí nepochopitelné. Dobře znal a chápal Buddhu, Konfucia i Ježíše Krista, cizí mu ale nebyli ani Luther, Kalvín a Savonarola nebo literární velikáni jako Dante, Schiller, Shakespeare či Goethe a analytičtí autoři jako Renan a Gobineau, Chamberlain a Sorel.

Svého ducha vybrušoval studiem **Platónovy** a **Aristotelovy** filozofie. Zpaměti dokázal odcitovat dlouhé pasáže ze Schopenhauera, jehož kapesní vydání také často míval při sobě. Od Nietzscheho se pak naučil mnohé o vůli.

Hitlerova žízeň po poznání byla neuhasitelná. Strávil stovky hodin studiem děl Tacita a **Mommsena**, vojenských strategií jako Clausewitz i architektů říší jako Bismarck. Nic mu neuniklo: dějiny světa nebo jednotlivých civilizací, studium Bible i Talmudu, tomistická filozofie a všechna slavná díla Homéra, Sofokla, Horatia, Ovidia, Tita Livia a Cicerona. Juliana Apostatu znal tak dobře, jako by byl jeho současníkem.

Rozuměl však i mechanice. Chápal, jak fungují přístroje i balistické vlastnosti jednotlivých zbraní. Svými znalostmi medicíny a biologie nezřídka uváděl v úžas ty nejslovnější vědce.

Šíře Hitlerových znalostí může být pro mnohé překvapením, snad i nepříjemným, na každý pád však je historickou skutečností. Hitler patřil k nejkultivovanějším mužům našeho století. Toto označení si zasluhuje nesrovnatelně větším právem než intelektuálně prostřední Churchill, Pierre Laval s povšechnou znalostí historie nebo Roosevelt či Eisenhower, kteří se nikdy nedostali za detektivky

Umělec a architekt

Už od raného mládí se Hitler lišil od ostatních dětí. Vyzařoval značnou vnitřní sílu a nechával se vést svým duchem a instinkty.

V jedenácti letech uměl skvěle malovat. Jeho skici z té doby prozrazují pozoruhodnou pevnost a živost.

Jeho první malby a akvarely, které vytvořil kolem patnáctého roku věku, jsou plné poezie a citlivosti. Jedno z jeho nejpůsobivějších raných děl „Pevnost Utopie“ ukazuje na umělce vzácné představitivosti. Jeho umělecké zaměření na sebe bralo různé podoby. Už jako hoch psal básničky. Své sestře Paule - užaslé jeho troufalostí - nadiktoval celou divadelní hru. V šestnácti se ve Vídni pustil do tvorby opery. Navrhnul dokonce i scénu a kostýmy - jeho postavami samozřejmě byli Wagnerovi hrdinové.

Adolf Hitler - Pevnost Utopie

Ještě více než umělcem byl však Hitler architektem. Stovky jeho děl byly pozoruhodné jak svou výtvarnou, tak i architektonickou stránkou. Z hlavy dokázal do posledního detailu zreprodukovat chrámovou kopuli nebo spletité křivky kovových ozdob. Proto ostatně na počátku století odešel do Vídně - aby si tam splnil svůj sen stát se architektem.

Když se člověk probírá stovkami kreseb, skic a maleb z té doby, jež odhalují jeho mistrovství trojrozměrných postav, je s podivem, že ho učitelé z přijímací komise akademie výtvarných umění dvakrát odmítnuli. Německý historik **Werner Maser** – stěží nějaký Hitlerův příznivec – pro ně měl silně kritická slova: „Všechna jeho díla prozrazovala výjimečné architektonické vědomosti a nadání. Tvůrce Třetí říše je tak pro někdejší vídeňskou akademii výtvarných umění důvodem k hanbě.“

Prostý původ

Unesen nádherou kostela v benediktinském klášteře, kde zpíval ve sboru a ministroval, snil Hitler jako dítě krátce o tom, že se stane benediktinským mnichem. Tehdy také, snad řízením osudu, musel při každé cestě na mši projít pod první svastikou, již kdy viděl: byla vytesána do kamenného štítu na portálu opatství.

Hitlerův otec, celní úředník, doufal, že se chlapec vydá v jeho šlápějích a stane se státním zaměstnancem. Jeho vychovatel ho zase povzbuzoval v rozhodnutí stát se mnichem. Mladý Hitler namísto toho odešel, nebo spíše utekl, do Vídně. Když mu průměrnost tamních

akademických byrokratů zabránila v pokusu naplnit své umělecké ambice, stáhl se do meditativní izolace. Ztracený ve velkoměstském srdci Rakouska-Uherska hledal svůj osud.

Během prvních třiceti Hitlerova života datum 20. dubna 1889 pro nikoho nic neznamovalo. Narodil se v Braunau, malém městě v údolí řeky Inn. Ve svém vídeňském vyhnanství se často v myšlenkách navracel do svého prostého domova a zejména k drahé matce. Když onemocněla, vrátil se z Vídně starat se o ni. Dlouhé týdny o ni pečoval, staral se o domácnost, a coby milující syn ji podporoval. Když nakonec na Štědrý den zesnula, byla jeho bolest nezměrná. Stravován žalem pohřbil svou matku na vesnickém hřbitůvku. „Nikdy jsem neviděl nikoho tak přemoženého zármutkem,“ prohlásil ošetřující lékař jeho matky, shodou okolností Žid.

Hitler měl v pokoji vystavenou starou fotografii své matky a vzpomínku na ni si s láskou uchovával až do svého posledního dne. Než 30. dubna 1945 opustil tento svět, postavil před sebe obrázek své matky. Stejně jako Hitler měla modré oči a podobní si byli i ve tváři. Mateřská intuice ji prozradila, že její syn nebude jako ostatní děti. Chovala se bezmála, jako by osud svého syna znala. Když tak umírala, nesmírné tajemství obklopující jejího syna jako by ji dráslalo.

Hitler roky svého mládí prožil jako solitér, v podstatě poustevník. Nejrady jako by se ze světa stáhnul úplně. Srdcem samotář se bezcílně potloukal, živil se chudobnou stravou, ale přitom hlital knižní inventář tří veřejných knihoven. Nevyhledával rozhovory a přátel měl jen hrstku.

Stěží si vůbec představit další takový osud, kdy někdo začal s tak málem a dosáhl takových výšin. Alexandr Veliký byl dítětem krále, synek z dobré rodiny Napoleon byl už ve 24 letech generálem. Hitler však i patnáct let po Vídni zůstával neznámým desátníkem. Nespočetné tisíce tak měly tisíckrát větší příležitost než on zanechat na běhu ději svou stopu.

O svůj osobní život se Hitler staral jen málo. Ve Vídni žil v ubohých a stísněných podmínkách. Přesto si však pronajal klavír, který mu zabral polovinu pokoje, a soustředil se na psaní své opery. Přežíval o chlebu, mléku a zeleninové polévce. Jeho chudoba byla skutečná – neměl dokonce ani svrchník. Když sněžilo, uklízel v ulicích sníh. Nosil na nádraží zavazadla. Dlouhé týdny přespával v noclehárnách pro muže bez domova. Nikdy ale nepřestal malovat ani číst.

Navzdory své zoufalé bídě se Hitlerovi dařilo udržovat si čistý zevnějšek. Domáci z Vídně i Mnichova si ho bez výjimky vybavovali pro jeho slušnost a příjemnou povahu. Jeho chování bylo bez poskvrny. Pokoj vždy míval dokonale uklizený, skromný majetek pečlivě urovnaný a oblečení hezky pověšené nebo složené. Dokázal přežít takřka z ničeho, a tak mu k obstarání skromných potřeb postačovaly peníze z prodeje několika obrazů.

Jak se utvářelo jeho přesvědčení

Hitler se tehdy ještě nevěnoval politice, aniž si to však uvědomoval, právě k této dráze byl skutečně povolán. Politika mu časem splynula s uměleckou vášní. Lidé – masy – se staly

hlínou, již sochař uhněte do nesmrtelné formy. Lidská hlína se pro něj stala stejně nádherným uměleckým dílem jako **Myrónovy** mramorové sochy, obraz **Hanse Makarta** nebo Wagnerův Prsten Nibelungův.

Jeho láska k hudbě, umění a architektuře ho neodtrhávala od politického života a sociálních otázek Vídně té doby. Aby přežil, pracoval často jako nádeník po boku ostatních dělníků. Byl mlčenlivým pozorovatelem, jemuž nic neušlo: marnivost a sobectví buržoazie, mravní i hmotná bída lidu ani stovky tisíc dělníků, kteří ve svém hněvu zaplavili vídeňské bulváry.

Ve Vídni ho také zarazil pohled na stále početnější vousaté Židy, které z Lince neznal. „Jak toto mohou být Němci?“ ptal se sám sebe. Znal i statistiky: v roce 1860 žilo ve Vídni 69 židovských rodin, o 40 let později už jich bylo na 200 000. Byli všude. Pozoroval jejich vpád na univerzity, do právních a medicínských profesí i jejich ovládnutí novin.

Hitler z první ruky viděl prudkou reakci dělníků na tento příliv, nižší vrstvy však ve svém rozhořčení nebyly osamocené. V Rakousku i Uhersku se tehdy našla řada význačných mužů, kteří se nijak netajili svým znepokojením nad, jak věřili, cizí invazí do své vlasti. Hitler nadšeně poslouchal projevy křesťanskodemokratického **vídeňského starosty (Karla Luegera** – pozn. DP), brilantního řečníka.

Hitlerovi ležel na srdci i osud z Německa vyčleněných osmi milionů rakouských Němců, kterým byla takto upřena jejich právoplatná německá státnost. Císaře Františka Josefa I. považoval za malicherného zahořklého starce, neschopného čelit problémům své doby i vizím budoucnosti.

Mladý Hitler si pomalu začal v duchu formovat pevnější přesvědčení.

Zaprvé: Rakušané patří k Německu, společné vlasti.

Zadruhé: Židé jsou v německém společenství cizím prvkem.

Zatřetí: Vlastenectví má smysl jen tehdy, pokud obsáhne všechny třídy. Obyčejní lidé, jejichž ponížení a zármutek Hitler sdílel, byli součástí otčiny úplně stejně jako milionáři z vyšší společnosti.

Začtvrté: Třídní boj dříve či později zavede do záhuby dělníky i majitele v jakékoliv zemi. Žádný stát ji nemůže přežít, vlasti prospívá jedině spolupráce dělníků a zaměstnavatelů. Dělníci musí cítit respekt a mít možnost žít slušný a čestný život. Tvořivosti se musí dostat svobody rozvíjet se.

Když tak Hitler později vyprávěl, že jeho sociální a politická doktrína vznikla už ve Vídni, byla to pravda. O deset let později se jeho vídeňské poznatky staly zákonem země.

Hitler prožil několik let v přelidněné Vídni jako *de facto* vyvrhel, přesto tiše pozoroval všechno kolem sebe. Jeho síla vyvěrala z nitra – své myšlenky od nikoho nepřebíral. Výjimeční lidé se uprostřed nekonečného lidského moře vždy cítí osamělí. Hitler své osamění chápal jako skvělou příležitost k meditacím, k tomu udržet se nad hlavou nemyslícího moře davů. Aby se neztratila v neplodné pustině, musí silná duše hledat útočiště sama v sobě. Hitler takovou duší byl.

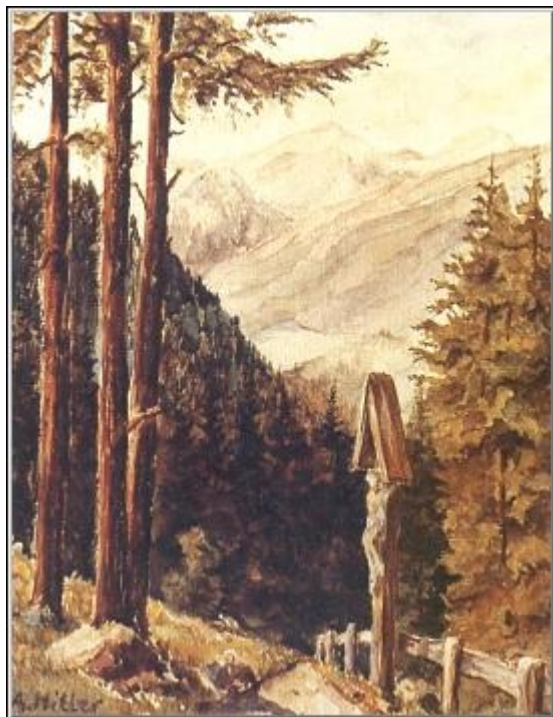
Blesk a Slovo

Blesk Hitlerova života vzešel ze Slova.

Všechno jeho umělecké nadání našlo své vyjádření v mistrovství výřečnosti a komunikace. Bez moci Slova by nikdy nemohl myslet na podmanění davů. Okouzloval jím a byl jím na oplátku sám okouzlován. Dokonalým naplněním tak pro něj bylo, když kouzlo jeho slova vlilo inspiraci do srdcí a myslí mas, s nimiž byl v kontaktu. Pokaždé, když se mu s mystickou krásou povedlo zprostředkovat v průběhu života nahromaděné poznání, cítil se jako znovuzrozený.

Hitlerova zařikačská slovní obratnost bude na dlouhá léta poskytovat bohatý materiál pro studium psychoanalytiků. Moc Hitlerova slova je klíčem. Bez ní by nebylo ani Hitlerovy éry.

Víra v transcendentno

Adolf Hitler „Horská svatyně“,

kol. 1923

Věřil Hitler v Boha? Ano, hluboce. Nazýval ho Všemohoucím, vládcem všeho známého i nepoznaného.

Propaganda jej vykresluje jako ateistu. Tím však nebyl. Opovrhoval pokryteckými materialistickými kleriky, v tom ovšem nebyl nijak osamocen. Věřil také v nezbytnost standardů a teologických dogmat, bez nichž, jak opakovaně prohlásil, by se velkolepá instituce katolické církve zhroutila. I když pro něj bylo obtížně snoubit dogmata s vlastním intelektem, chápal však, jak je pro lidskou mysl obtížně obsáhnout všechny otázky stvoření v celé jeho nekonečnosti a dech beroucí kráse. Uvědomoval si také, že každá lidská bytost má své duchovní potřeby.

Slavičí píseň, nebo rozkvetlá květina ho zase a znovu přiváděly k velkým otázkám stvoření. Nikdo jiný se mnou nemluvil o Boží existenci s takovou výmluvností. Jeho názory nebyly plodem křesťanské výchovy, ale spojení s ideou Boha vlivem jeho analytického myšlení. Hitlerova víra překračovala fráze a nahodilosti. Bůh pro něj byl východiskem všeho, řádem všech věcí – osudu jeho i všech ostatních.

Poznámka:

Jedná se o výňatek z druhého svazku Degrellovy nedokončené vícedílné knižní série o životě a odkazu Adolfa Hitlera *Hitler: Born at Versailles* (Costa Mesa, Cal.: Institute for Historical Review, 1987). Ukázky Hitlerových uměleckých děl naskenovány z *Adolf Hitler: The Unknown Artist* (Houston: Billy F. Price, 1984).

Poprvé publikováno v *The Journal of Historical Review*, květen-červen 1994 (Roč. 14, č. 3), s. 22-26. Přetištěno na stránkách Counter-Currents Publishing 18. dubna 2012.